

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3288>

**EXAMINING THE PRIMARY SCHOOL TEACHERS
PROFESSIONAL COMPETENCE WHO HAVE THE INCLUSIVE
STUDENTS IN THEIR CLASSROOMS**

**SINIFINDA KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ YETERLİKLERİNİN
İNCELENMESİ**

Bayram SEMİZ¹

Abstract

In this study, the professional competencies of classroom teachers for inclusive education were investigated. The research was designed as a quantitative study. The sample of the study consisted of 150 primary school teachers who worked in the first level of public schools affiliated to the Ministry of National Education in Silifke district of Mersin province in the 2021-2022 academic year and had inclusive students in their classes. The data collection tool used in the research; It consists of two parts, and the "Professional Competences Development Scale for Inclusive Education of Teachers" developed by Karaca (2018) was used to determine professional competence. According to the data obtained as a result of the research, there is a significant difference in favor of the teachers who received in-service inclusive education in the total scale and all sub-dimensions between the teachers who received and did not receive in-service inclusive education. According to the results of the research, there is a significant difference between teachers aged 26-35 and teachers aged 46 and over, in favor of teachers aged 26-35. According to the results of the research, there is no difference between the teachers in terms of inclusive education professional competence depending on the variable of seniority.

Keywords: Inclusive Education, In-Service, Professional Competence

Özet

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik mesleki yeterlilikleri araştırılmıştır. Araştırma nicel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Mersin ili Silifke ilçesindeki Milli Eğitime Bakanlığı'na bağlı resmi okulların ilk kademesinde görev yapan ve sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan 150 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; iki bölümden oluşmakta olup, mesleki yeterliğin belirlenmesi amacıyla Karaca (2018) tarafından geliştirilen "Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Mesleki Yeterlilikleri Gelişim Ölçeği" kullanılmıştır.

¹ Uzman Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, bayramm.semizz@gmail.com, 0000-0002-9605-2440

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre hizmet içi kaynaştırma eğitimi alan ve almayan öğretmenler arasında ölçek toplamı ve tüm alt boyutlarında, hizmet içi kaynaştırma eğitimi almış olan öğretmenler lehine anlamlı farklılaşma bulunmaktadır. Araştırma sonucuna göre 26-35 yaş aralığında bulunan öğretmenler ile 46 ve üstü yaş aralığında bulunan öğretmenler arasında, 26-35 yaş aralığında bulunan öğretmenler lehine anlamlı farklılaşma bulunmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler arasında kıdem değişkenine bağlı olarak kaynaştırma eğitimi mesleki yeterliği yönünden herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma Eğitimi, Hizmet içi, Mesleki Yeterlik

GİRİŞ

Neredeyse Sanayi Devrimi'ne kadar yalnızca toplumun sosyoekonomik düzeyi gelişmiş olan ailelerinin hakkı olduğu düşünülen eğitim alma hakkı, 10 Aralık 1948 yılında yayımlanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 26. Maddesi ile koruma altına alınmıştır. Bu beyanname ile toplumda cinsiyet, ırk, dini inanç, etnik köken veya yaşlı-geç yaş ayrımı yapılmaksızın her insanın eşit olarak eğitim alma hakkına sahip olmuştur. Elbette ki bir toplumu oluşturan tüm insanların aynı bilişsel ve fiziksel yeterliklere sahip olması mümkün değildir. Bu sebeple fiziksel ve bilişsel vb. yetersizlikleri/farklılıkları olan bireylerin eğitim alma hakları için de çalışmalar yapılmış ve BM tarafından 2006 yılında hazırlanan "Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme" ile bu bireylerin eğitim alma hakkı koruma altına alınmıştır. Türkiye bu sözleşmeyi 2007 yılında imzalamıştır ve sözleşme 2009 yılında Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, 14/07/2009/ Resmî Gazete: 27288).

Sözleşmenin imzalanmasından sonra Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kaynaştırma eğitiminin usul ve esaslarının açıklandığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Bu yönetmeliğe göre kaynaştırma eğitimi; özel eğitime muhtaç çocukların, akranlarıyla aynı ortam içerisinde gerekli destek hizmetlerinin sağlanması koşulu ile resmi ve özel tüm kademelerde ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülen özel eğitim uygulamaları şeklinde açıklanmıştır (Gürgün, 2005).

Başlarda yalnızca seçilen pilot bölgelerde uygulanmaya başlanan kaynaştırma eğitimi, hızla ülke geneline yayılmış ve her geçen yıl kaynaştırma eğitimine daha fazla öğrenci katılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından açıklanan verilere göre, özel eğitim almakta olan özel gereksinimli öğrencilerin tüm özel gereksinimli öğrenciler içerisindeki oranı 2015-2016 eğitim-öğretim yılında %70 iken 2020-2021 eğitim-öğretim yılında bu oran %74,7'ye çıkmıştır (Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni,2022).

Kaynaştırma eğitimi, yalnızca bu eğitime katılan öğrenciyi etkileyen bir eğitim türü değildir. Kaynaştırma sınıflarında normal gelişim gösteren çocuklar da bulunmaktadır ve bu haliyle kaynaştırma eğitimi hem kaynaştırma öğrencisini, hem normal gelişim gösteren öğrencileri, hem ebeveynleri hem de öğretmeni etkilemektedir.

Yapılan birçok düzenlemede kaynaştırma eğitiminin niteliği arttırılmaya çalışılmış olsa da kaynaştırma sınıfında aktif olarak eğitim vermekte olan öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin arttırılması yönünde çok fazla çalışma yapılmamıştır. Bu durumun bir sonucu olarak kaynaştırma eğitiminde hem sınıf yönünden hem de öğretmen yönünden birtakım sorunlar ortaya çıktığı belirtilmektedir.

Tarihsel sürecine bakıldığında ülkemizde neredeyse 30 yıldır uygulanmakta olan kaynaştırma eğitimi sisteminin okul yöneticileri ve personeli, öğretmenler ve öğrenci aileleri tarafından olumlu karşılandığı ve kabul edildiği, ancak eğitimin uygulanması sırasında çeşitli sorunlarla karşılaştığı anlaşılmaktadır (Kargın, Acarlar ve Sucuoğlu, 2005).

Bu araştırmada, kaynaştırma eğitimi vermekte olan öğretmenlerin mesleki yeterlikleri incelenmesi amaçlanmıştır. Böylelikle kaynaştırma eğitiminde yaşanan sorunların ne ölçüde mesleki yeterlikle alakasının olduğunu anlaşılabileceği umulmaktadır.

Özel Eğitim

İnsanların yaşamları boyunca devam eden eğitim sürecinde bireyler, içinde yaşadıkları toplumun bir parçası olabilmek için gerekli eğitimleri çeşitli eğitim kurumları aracılığıyla alırlar. Yaşam boyu eğitimin bir parçası da özel eğitimidir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne (ÖEHY) göre özel eğitim, herhangi bir gelişim alanında engeli bulunan her bireye, sosyal ve akademik alanda yaşamış oldukları kısıtlanmaların ortadan kaldırılması amacıyla, çeşitli eğitimler neticesinde özel olarak yetiştirilmiş uzman personel aracılığıyla niteliksel olarak üst düzey eğitim-öğretim programlarının uygulandığı sistemlerdir ve bu sistemlerde özel eğitime ihtiyacı bulunan bireyin yeterlik gösterdiği akademik alanda eğitim alması ve gelişim alanlarında ulaşabileceği maksimum gelişimi sağlanmaktadır (MEB, 2010).

Özel eğitim sınıfları ise, içerisinde bulunduğu kurumun veya okulun eğitim programlarına uygun eğitim veren ya da daha farklı bir eğitim programı uygulayan özel eğitim sınıfları olmak üzere iki tipte bulunmaktadır. Bulduğu okulun kabul ettiği eğitim programına uygun eğitim veren özel eğitim sınıflarında ilköğretim veya ortaöğretim birimlerinde eğitim almakta olan öğrenciler bulunmaktadır. İçerisinde bulunduğu eğitim kurumlarının genel eğitim programlarını takip edemeyecek olan öğrenciler ise yetersizlik türlerine uygun olarak hazırlanmış özel eğitim programlarına katılacakları özel eğitim sınıflarında eğitim almaktadırlar (MEB, 2006).

Özel eğitimin başarısında önemli olan faktörler yalnızca eğitim planları, programlar ve bu süreçte hizmet verecek olan personel değildir. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin toplumsal kabulü, bu bireylere karşı sergilenen davranış ve tutumların da olumlu yönde değiştirilmesi, özel eğitimin başarıya ulaşmasındaki en önemli etkenlerdendir. Örneğin, sıklıkla sosyal medyada karşımıza çıkan, çeşitli engel gruplarından öğrencilerin kaynaştırma eğitimine katılmasına çocuklarının olumsuz yönde etkileneceğine inanarak karşı çıkan aile sayısı azımsanmayacak kadar çoktur (Gök, 2013).

Yine bazı okullarda engel gruplarına sahip olan öğrencilerin kayıtlarının yapılması hususunda çeşitli yönetsel problemler yaşanmaktadır. Bu durum, öğrencinin eğitim alma hakkına muhalefet olduğu kadar, onu en temel hakkından; toplumun bir bireyi olduğunu düşünme hakkından da mahrum bırakmaktadır. Unutulmamalıdır ki, özel eğitim yalnızca çeşitli gelişim alanında geriliği bulunan öğrencileri kapsamamaktadır. Üstün zekalı öğrencilerin de normal gelişim gösteren öğrencilerle aynı ortamda eğitim görmesi, onları bilişsel olarak geriletebilmektedir. Yani özel eğitim esasında tüm öğrencileri kapsayabilecek bir eğitim türüdür (Evyapan, 2020).

Özel Eğitimin Amaçları

2006 yılında yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (ÖEHY)'nde (2006) ülkemiz milli eğitim sisteminin temel ilkeleri ve sahip olduğu genel amaçlar doğrultusunda özel eğitimin amaçları;

a) Uyum kurma becerisi yüksek ve toplumsal rollerinin farkında olup bunları yerine getirebilen, üretken ve olumlu duygular geliştirip bunlara hayatında yer verebilen birer vatandaşı olmalarını,

b) Kendi kendilerine yetebilme kabiliyetlerinin geliştirilerek bağımsız birer birey olarak hayatlarını devam ettirebilmelerini,

c) Uygun eğitimlerin verilmesi suretiyle akademik eğitimlerinin ulaşması beklenen en yüksek noktaya çıkarılarak bu bireylerin birer iş-meslek sahibi olarak topluma kazandırılması, olarak açıklanmıştır (ÖEHY,2006).

Özetle özel eğitim, özel gereksinimli bireylerin günlük yaşantılarını gelişimsel farklılıklarından doğan engellemelerden en az düzeyde etkilenecek ölçüde bağımsız bir yaşam sürebilmesine olanak sağlamak amacıyla (Atlan,2019).

Kaynaştırma Eğitimi

Özel gereksinimli bireyler normal gelişim gösteren bireylerle eşit derecede buldukları toplumun parçacıdır. Bu sebeple bu bireylerin toplumdaki izole edilerek yaşamlarını sürdürmelerini beklemek, insan olmanın doğasına ve insan haklarına aykırı bir beklentidir. Toplumun tüm bileşenleri ile bir bütün olarak kabul edileceği düşünülürse, özel gereksinimli bireylerin topluma kazandırılarak sosyal uyumu yüksek, çevresel beklentilere iyi cevap verebilen, potansiyelini en iyi şekilde ortaya koyabilen bireyler haline getirilmesi, toplumsal işleyişi daha sağlıklı bir hale getirecektir. Bunu sağlamanın en etkili yollarından birisi ise bu bireylerin normal gelişim gösteren akranlarına kaynaştırılarak, aynı fiziki ortamda eğitim almalarını sağlamaktır (Işıkgöz vd.2018).

Alanyazında kaynaştırma ile ilgili olarak birçok tanım bulunmaktadır. Ülkemizde 2000 yılında yayımlanan Özel Eğitim Yönetmeliği'ne bakıldığında kaynaştırma eğitimi; çeşitli engel grupları nedeniyle tam zamanlı ve normal eğitime devam edemeyen bireylerin, herhangi bir engeli bulunmayan akranları ile birlikte aynı resmi veya özel eğitim kurumlarında düzenlenecek çeşitli desteklerle birlikte eğitimlerine devam ettirilmesi olarak açıklanmaktadır (MEB, 2000).

Kargın (2004) ise kaynaştırma eğitimi gelişimsel farklılığı bulunan öğrencilerin, normal gelişim gösteren akranları ile birlikte aynı genel eğitim sınıfında eğitimini sürdürmesi olarak tanımlamaktadır (Akt: Kurtuluş,2020).

Ülkemizde üstün veya özel yetenekliler, zihinsel, işitsel, görme, ortopedik, kronik hastalık, uyum güçlüğü ve öğrenme güçlüğü olmak üzere 8 ayrı grupta bulunan öğrencilere özel eğitim tedbirleri almak suretiyle özel okullar, özel eğitim sınıfları ve kaynaştırma sınıflarında eğitim (Temir,2002. Akt: Ertunç, 2008).

Kaynaştırma Türleri

Alanyazın incelendiğinde ülkemizde 3 farklı kaynaştırma türünün bulunduğu görülmektedir. Bunlar aşağıda ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

Tam Zamanlı Kaynaştırma

Kaynaştırma eğitimi denilince akla yalnızca özel eğitime muhtaç bireylerin genel eğitim sınıflarında akranlarıyla birlikte eğitim alması gelmemelidir. Kaynaştırma eğitimi özel eğitime muhtaç olan öğrencinin normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte aynı fiziki eğitim ortamında eğitim almasının yanı sıra, 16 temel ilkesinden biri olan özel eğitimin hem öğretmenlere hem de tüm öğrencilere sağlanmasını da ifade etmektedir (Sucuğlu & Kargın, 2006. Akt: Filiz, 2021).

Tam kaynaştırma modelinde özel gereksinimli bireylerin kaydı genel eğitim sınıfında bulunur ve gün boyunca bu sınıfta, normal sınıf öğretmeninde eğitim alır. Sınıf öğretmeni, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencinin tüm akademik ve eğitsel ihtiyaçlarını sağlamakla yükümlüdür. Bu sınıflarda görev yapan öğretmenlerin ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeleri için bireyselleştirilmiş eğitim planına ve özel gereksinimi bulunan öğrenciye göre düzenlenmiş fiziki ortama ihtiyacı vardır (Batu & Kırcaali-İftar, 2011. Akt: Girgin, 2019).

Ülkemizde yaygın olarak yapılmakta olan kaynaştırma eğitimlerine bakıldığında bunların hemen hemen hepsinin tam zamanlı kaynaştırma modeline uygun olduğu görülmektedir. Her yıl MEB tarafından yayımlanan örgün eğitime ilişkin istatistikler incelendiğinde kaynaştırma eğitimine dahil edilen engelli öğrenci sayısının her geçen yıl arttığı görülmektedir. 2001-2002 eğitim öğretim yılına ait örgün eğitim istatistik bilgilerine bakıldığında bu tarih aralığında kaynaştırma eğitimine alınmış olan öğrenci sayısı 53.306 olarak görülmektedir. Bu sayı yıllar içerisinde açılan kaynaştırma sınıfı ve artan kaynaştırma eğitimi öğretmeni ile birlikte artmış ve 2020-2021 yılında 425.816'ya ulaşmıştır. (MEB, 2022).

Yarı Zamanlı Kaynaştırma

Yarı zamanlı kaynaştırma, özel eğitime gereksinim duyan her öğrencinin özel eğitim sınıfına yerleştirildiği ancak başarı gösterdiği veya göstermesi beklenen derslerde genel

eğitim sınıflarına dâhil edildiği kaynaştırma türüdür (Batu & Kırcaali-İftar, 2011. Akt: Girgin, 2019).

Yarı zamanlı kaynaştırma türünde amaç özel eğitim gereksinimi bulunan öğrencinin bazı derslerle sınırlı olsa dahi normal gelişim gösteren akranları ile ders içi veya ders dışı bazı etkinliklerde bir arada olmasını sağlamaktır. Bu kaynaştırma türünde özel eğitim gereksinimi bulunan öğrencinin esas kaydı özel eğitim sınıfındadır. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamasında kaynaştırıldığı tek etkinlik müfredatta belirtilen dersler değildir, bu öğrenciler aynı zamanda normal gelişim gösteren akranları ile birlikte sosyal etkinliklere de katılabilirler (MEB, 2010).

Tersine Kaynaştırma

Tersine kaynaştırma, genel eğitim sınıfında eğitim olmakta olan gelişim yetersizliği bulunmayan birkaç öğrencinin özel eğitim sınıflarında eğitim görmekte olan gelişimsel yetersizliği bulunan akranlarını özel eğitim sınıfına getirilmesi suretiyle kaynaştırılmasıdır (Schoger 2006. Akt: Çetin, 2020).

Ülkemiz Millî Eğitim Bakanlığının Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde tersine kaynaştırma modeline ilişkin herhangi bir tanımlama yapmadığı ancak uygulama şekline ilişkin olarak açıklama yaptığı görülmektedir. Bu yönetmeliğin yine 23.maddesinde Kaynaştırma eğitimi, özel eğitim hizmetlerinin verildiği özel eğitim kurumlarında, gelişimsel yetersizliği olmayan öğrencilerin özel eğitim hizmetlerinden faydalandırılan öğrencilerin buldukları sınıflara belirlenen gün ve saatlerde gelerek aynı ortamda eğitim-öğretim görmesi şeklinde de düzenlenebilir ifadesi bulunmaktadır (Karaer, 2010).

Kaynaştırma Eğitiminin Faydaları

Kaynaştırma eğitiminde fayda sağlayacak olan tek grup özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler değildir. Kaynaştırma eğitimi bu öğrencilere fayda sağladıkları kadar, onlarla aynı sosyal çevreyi ve hayatı paylaşacak olan normal gelişimli bireylere, öğretmenlere ve ailelere de fayda sağlamaktadır. Bu katkılar sadece sosyal alanda gelişim sağlayacak katkılar değildir. Mesela eğitime dair şüpheleri olan bir öğrencinin sosyal ve akademik gelişimini gözlemlemek, ihtiyaçlarını daha kısa sürede anlamak ve yöntemlerini ona göre düzenlemek, kaynaştırma eğitimine katılan öğretmenin mesleki motivasyonunu arttıracaktır (Güleryüz,2009).

Sınıf öğretmenleri meslekleri gereği bireysel farklılıklara olumlu yaklaşan, bu farklılıklara uygun çözümler üreten öğretmenlerdir. Kaynaştırma eğitimi ile edinilen deneyim uzun vadede tüm okul personelinin olumlu etkileyerek eşzamanlı çalışmayı ve iş birliğini olumlu yönde etkileyecektir. Ayrıca kaynaştırma eğitimi konusunda tecrübeli olan öğretmenlerin normal gelişim gösteren çocukların da ihtiyaçlarını daha kısa sürede fark edip cevap verebildikleri düşünölmektedir (Kırcaali-İftar, 1998. Akt: Adil, 2019).

Kaynaştırma eğitiminin normal gelişim gösteren öğrenciler için de birçok faydası bulunmaktadır. Normal gelişim seyreden çocuklar, özel gereksinimli öğrencilerle bir arada bulunmaktan ötürü bir süre sonra insanların farklılıklarını doğal kabul etme ve bunu takdir etme becerisi kazanmaktadırlar. Ayrıca bu öğrencilerin birlikte yaşamalarının neticesinde iletişim yeteneklerini geliştirmeleri ve empati becerilerini arttırmaları da beklenen sonuçlar arasındadır (Kargin, 2004).

Bu araştırmanın amacı sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin mesleki yeterliklerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri nelerdir?
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kaynaştırma eğitime ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında kaynaştırma eğitimi alma durumlarına göre mesleki yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?

4. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre sınıftaki kaynaştırma öğrencilerine yönelik öğretim yöntem ve teknikleri kullanımında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
5. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre BEP hazırlama, uygulama ve değerlendirme becerileri yönünden anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
6. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre sınıftaki kaynaştırma öğrencilerini tanılama ve değerlendirme becerileri yönünden anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
7. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre kaynaştırma programı uygulamasındaki görev ve sorumluluklarını bilme düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
8. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre sınıftaki kaynaştırma öğrencilerine yönelik materyal geliştirme becerileri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
9. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre sınıftaki kaynaştırma öğrencilerinin aile eğitimi ve ailelerle iş birliği yeterliği yönünde anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
10. Araştırmaya katılan öğretmenler arasında hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre sınıftaki kaynaştırma öğrencilerinin sahip olduğu ve kaynaştırma programlarının uygulanması hususundaki yasal hak ve düzenlemeleri bilme yönünden anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
11. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre kaynaştırma eğitimine yönelik mesleki yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
12. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşlarına göre kaynaştırma eğitime yönelik mesleki yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
13. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemlerine göre kaynaştırma eğitimine yönelik mesleki yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Konusunu öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik mesleki yeterliklerinin incelenmesi oluşturduğu bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırma modeli, ilgi konusu veya etkinliklerin bir tanımını elde etmeyi amaçlayan araştırmadır. Bu tür araştırmalarda, çalışılan durum veya örneklem hakkında elde edilen veriler analiz edilir ve temel özellikleri açıklanır (Büyüköztürk vd., 2016)

Çalışma Grubu

Çalışmanın grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Mersin ili Silifke ilçesindeki Milli Eğitime Bakanlığı'na bağlı resmi okulların ilk kademesinde görev yapan 150 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir ve yansızlık kuralı gereğince araştırmaya ilişkin verilerin toplanması 3 ay süre ile sınırlandırılmıştır. Basit tesadüfi örnekleme yönteminde, bir örneklem içerisinde, evreni oluşturan her bir elemanın bulunma olasılığı eşittir. Bir diğer deyişle, evreni oluşturan her bir elemanın örnekleme seçilme ihtimali diğer elemanlarla eşittir (Ural ve Kılıç, 2021).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; iki bölümden oluşmakta oluşmaktadır. Veri toplama aracının birinci bölümünde öğretmenlere cinsiyet, yaş, kıdem ve hizmetiçi eğitim alıp almama durumunu belirtir 4 soru bulunmaktadır. Veri toplama aracının ikinci bölümünde ise sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik mesleki yeterliliklerini

tespit etmek amacıyla Karaca (2018) tarafından geliştirilen ve 38 sorudan oluşan “Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Mesleki Yeterlilikleri Gelişim Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek “Öğretim Yöntem ve Teknikleri Boyutu, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Boyutu, Tanılama ve Değerlendirme Boyutu, Materyal Geliştirme Boyutu, Görev ve Sorumluluklar Boyutu, Aile Eğitimi/İş birliği Boyutu, Yasal Düzenlemeler” olmak üzere toplam 7 boyuttan ve toplam 38 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddelerin puanlanmasında 1 (Kesinlikle Katılıyorum), 2 (Katılıyorum), 3 (Kısmen Katılıyorum), 4 (Katılmıyorum), ve 5 (Kesinlikle Katılmıyorum) anlamına gelmektedir.

Araştırmacı tarafından yapılan Cronbach’s-Alfa güvenirlik analizi sonucunda ölçeğin Öğretim Yöntem ve Teknikleri boyutu Cronbach’s-Alfa katsayısı 0.91, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı boyutu Cronbach’s-Alfa katsayısı 0.94, Tanılama ve Değerlendirme boyutu Cronbach’s-Alfa katsayısı 0.94, Materyal Geliştirme boyutu Cronbach’s-Alfa katsayısı 0.95, Görev ve Sorumluluklar boyutu Cronbach’s-Alfa katsayısı 0.92, Aile Eğitimi/İş birliği boyutu Cronbach’s-Alfa katsayısı 0.93, Yasal Düzenlemeler boyutu Cronbach’s-Alfa katsayısı 0.95 ve ölçek toplam Cronbach’s-Alfa katsayısı 0.98 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın yapılacağı okul ve öğretmenler için ilgili mevzuat gereği alınması gereken izinler alındıktan sonra veri toplama formu online ortamda hazırlanarak çalışmanın yapılacağı okullarda çalışan öğretmenlere e-posta yoluyla gönderilmiştir. Veriler toplanırken isim, soy isim, çalışılan okul gibi özel bilgiler istenmemiş olup çalışmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına bağlı olduğu öğretmenlere bildirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 28 paket programı kullanılmıştır. Öğretmenlerin veri toplama aracına vermiş oldukları yanıtlar online ortamdan veri seti şeklinde indirildikten sonra SPSS programına aktarılmıştır. Verilerin öncelikle normal bir dağılıma sahip olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analiz neticesinde verilerin normal dağılım aralığında olduğu görülmüştür (+5,-5). Bu sonuçlara göre parametrik yöntemlerin kullanılmasına karar verilmiş ve ikili değişkenlerin analizi için t testi, ikiden fazla değişkenli grupların incelenmesi için ANOVA testi ve ikiden fazla değişkenli gruplardaki farkın analizi için post-hoc analizinden yararlanılmıştır. Yapılan çalışmaların tümü %95 güven aralığında yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde öğretmenlerin kaynaştırma eğitimindeki mesleki yeterliliklerinin ölçülmesi amacıyla kullanılan ölçeğe verilen yanıtlar, araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda analiz edilerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın birinci problemde, araştırmaya katılmış olan öğretmenlerin demografik bilgilerinin neler olduğu incelenmiş ve bu incelenemeye ilişkin veriler aşağıda tablolaştırılarak verilmiştir.

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler

		f	%
Cinsiyet	Erkek	101	67,3
	Kadın	49	32,7
	Toplam	150	100
Yaş	20-24	49	32,7
	25-30	60	40,0
	31-35	41	27,3
	Toplam	150	100
Kıdem	6-10	33	22,0
	11-15	40	26,7
	16+	77	51,3
	Toplam	150	100

Hizmetiçi Eğitim Alma Durumu	Evet	78	52,0
	Hayır	72	48,0
	Toplam	150	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya 150 kişinin katıldığı görülmektedir. Katılımcıların 101'i (%67,3) kadın, 49'u (32,7) erkektir. Katılımcıların 49'u (%32,7) 20-24, 60'ı (%40,0) 25-30, 41'i (%27,3) 31-35 yaş aralığındadır. Yine katılımcıların 33'ü (%22,0) 6-10, 40'ı (%26,7) 11-15, 77'si (%51,3) 16 ve üstü kıdem yılına sahiptirler. Katılımcıların 78'i (%52) kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim aldığını belirtirken 72'si (%48,0) almadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın üçüncü sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin hizmet içi kaynaştırma eğitimi alıp almama durumlarına göre mesleki yeterlikleri incelenmiş ve gruplar arasındaki farka ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 2

Hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre mesleki yeterlik arasındaki farka ilişkin t testi analizi

Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Almış	78	3,6498	,60383	5,825	148	,000
Almamış	72	3,0190	,72103	5,784	138,978	

Tablo 2 incelendiğinde mesleki yeterlik yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen toplum puanların aritmetik ortalaması incelendiğinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. ($p=0,00$; $\bar{x}=3,6498$).

Araştırmanın ikinci sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin hizmet içi kaynaştırma eğitimi alıp almama durumlarına bağlı olarak öğretim yöntem ve teknik kullanımındaki yeterlikleri arasındaki fark incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 3

Hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre öğretim yöntem ve tekniklerdeki yeterliğindeki farka ilişkin t testi analizi

Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Almış	78	3,7628	,76542	4,521	148	,000
Almamış	72	3,2014	,75368	4,524	147,375	

Tablo 3 incelendiğinde Öğretim Teknik ve Yöntemleri becerisi yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen toplum puanların aritmetik ortalaması incelendiğinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. ($p=0,00$; $\bar{x}=3,7628$).

Araştırmanın beşinci sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin hizmet içi kaynaştırma eğitimi alıp almama durumlarına bağlı olarak bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama ve uygulama yeterlikleri arasındaki fark incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 4

Hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre bireyselleştirilmiş eğitim programlarındaki yeterliğindeki farka ilişkin t testi analizi

Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Almış	78	3,8370	,69328	5,764	148	
Almamış	72	3,1071	,85437	5,717	136,903	,000

Tablo 4 incelendiğinde Bireyselleştirilmiş Eğitim Planları becerisi yönünden kaynaştırma eğitimine yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen toplum puanların aritmetik ortalaması incelendiğinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. ($p=0,00$; $\bar{x}=3,8370$).

Araştırmanın altıncı sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin hizmet içi kaynaştırma eğitimi alıp almama durumlarına bağlı olarak tanılama ve değerlendirme yeterlikleri arasındaki fark incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 5

Hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre tanılama ve değerlendirme yeterliğindeki farka ilişkin t testi analizi

Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Almış	78	3,4194	,77338	4,746	148	,000
Almamış	72	2,8036	,81571	4,736	145,401	

Tablo 5 incelendiğinde Tanılama ve Değerlendirme becerisi yönünden kaynaştırma eğitimine yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen toplum puanların aritmetik ortalaması incelendiğinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. ($p=0,00$; $\bar{x}=3,4194$).

Araştırmanın yedinci sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin hizmet içi kaynaştırma eğitimi alıp almama durumlarına bağlı olarak görev ve sorumluluklarını bilme yeterlikleri arasındaki fark incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 6

Hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre görev ve sorumluluk yeterliğindeki farka ilişkin t testi analizi

Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Almış	78	3,7073	,74302	4,947	148	,000
Almamış	72	3,0787	,81312	4,929	143,837	

Tablo 6 incelendiğinde Görev ve Sorumluluk becerisi yönünden kaynaştırma eğitimine yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen toplum puanların aritmetik ortalaması incelendiğinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. ($p=0,00$; $\bar{x}=3,7073$).

Araştırmanın sekizinci sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin eğitimi alıp almama durumlarına bağlı olarak materyal geliştirme yeterlikleri arasındaki fark incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 7

Hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre materyal geliştirme yeterliğindeki farka ilişkin t testi analizi

Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Almış	78	3,6410	,78085	4,326	148	,000
Almamış	72	3,0521	,88606	4,304	141,997	

Tablo 7 incelendiğinde Materyal Geliştirme becerisi yönünden kaynaştırma eğitimine yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen toplum puanların aritmetik ortalaması incelendiğinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. ($p=0,00$; $\bar{x}=3,6410$).

Araştırmanın dokuzuncu sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin hizmet içi kaynaştırma eğitimi alıp almama durumlarına bağlı olarak öğretim aile eğitim ve iş birliği yeterlikleri arasındaki fark incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 8

Hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre aile eğitimi ve iş birliği yeterliğindeki farka ilişkin t testi analizi

Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Almış	78	3,7051	,72917	4,972	148	,000
Almamış	72	3,0694	,83626	4,944	141,406	

Tablo 8 incelendiğinde Aile Eğitimi ve İş Birliği becerisi yönünden kaynaştırma eğitimine yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen toplum puanların aritmetik ortalaması incelendiğinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. ($p=0,00$; $\bar{x}=3,7051$).

Araştırmanın onuncu sorusuna yönelik olarak öğretmenlerin hizmet içi kaynaştırma eğitimi alıp almama durumlarına bağlı olarak yasal sorumluluklarını bilme yeterlikleri arasındaki fark incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 9

Hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre yasal sorumluluk yeterliğindeki farka ilişkin t testi analizi

Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Almış	78	3,4519	,92675	3,992	148	,000
Almamış	72	2,8611	,88203	4,000	147,857	

Tablo 9 incelendiğinde Yasal Sorumluluk alt boyutu yönünden kaynaştırma eğitimine yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilen toplum puanların aritmetik ortalaması incelendiğinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. ($p=0,00$; $\bar{x}=3,4519$).

Araştırmanın on birinci sorusunda öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak ölçek alt boyutlarından almış oldukları puanların farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiş ve sonuçlara ilişkin tablo ve veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre alt boyut puanlarındaki farka ilişkin t testi analizi

	Grup	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
ÖYT	Kadın	101	3,4728	,76803	-,446	148	,656
	Erkek	49	3,5357	,89122	-,424	83,610	
BEP	Kadın	101	3,4158	,83912	-1,463	148	,146
	Erkek	49	3,6327	,87579	-1,441	91,559	
Tanılama-Değerlendirme	Kadın	101	3,0721	,81432	-1,070	148	,286
	Erkek	49	3,2303	,91697	-1,027	85,733	
Materyal Geliştirme	Kadın	101	3,3713	,79892	-,719	148	,473
	Erkek	49	3,4762	,91350	-,687	84,638	
Görev ve Sorumluluk	Kadın	101	3,3490	,87826	-,185	148	,853
	Erkek	49	3,3776	,89577	-,184	93,455	
Aile ve İş Birliği	Kadın	101	3,3366	,83166	-1,326	148	,187
	Erkek	49	3,5306	,85775	-1,312	92,530	
Yasal Düzenleme	Kadın	101	3,0916	,87587	-1,426	148	,156
	Erkek	49	3,3265	1,07916	-1,327	79,676	

Tablo 10 incelendiğinde öğretmenlerin ölçeğin alt boyutlarında aldıkları puanların cinsiyet yönünden herhangi bir farklılaşmaya sahip olmadığı görülmektedir ($p_{\text{öyt}}=,656$; $p_{\text{bep}}=,146$; $p_{\text{tanılama}}=,286$; $p_{\text{materyal}}=,473$; $p_{\text{görev}}=,853$; $p_{\text{aile}}=,187$; $p_{\text{yasal}}=,156$).

Araştırmanın on ikinci sorusunda yaş değişkenine bağlı olarak öğretmenlerin ölçek alt boyutlarında almış oldukları puanların farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmış ve buna ilişkin tablo ve veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 11

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre alt boyut puanlarındaki farka ilişkin varyans analizi

		KT	df	KO	f	p	η^2
ÖYT	Gruplar Arası	1,619	2	,810	1,245	,291	0,016
	Gruplar İçi	95,624	147	,651			
	Toplam	97,243	149				
BEP	Gruplar Arası	1,843	2	,922	1,267	,285	0,016
	Gruplar İçi	106,936	147	,727			
	Toplam	108,779	149				
Tanılama	Gruplar Arası	2,994	2	1,497	2,106	,125	0,027
	Gruplar İçi	104,503	147	,711			
	Toplam	107,497	149				
Materyal	Gruplar Arası	2,530	2	1,265	1,828	,164	0,024
	Gruplar İçi	101,716	147	,692			
	Toplam	104,245	149				
Görev	Gruplar Arası	4,309	2	2,155	2,844	,061	0,037
	Gruplar İçi	111,368	147	,758			
	Toplam	115,677	149				
Aile	Gruplar Arası	4,772	2	2,386	3,475	,034	0,045
	Gruplar İçi	100,950	147	,687			
	Toplam	105,722	149				
Yasal	Gruplar Arası	,723	2	,362	,398	,673	0,005
	Gruplar İçi	133,714	147	,910			
	Toplam	134,437	149				

Tablo 11 incelendiğinde yaş yönünden Aile Eğitimi ve İş Birliği alt boyutu dışındaki alt boyutlarda anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($[F_{\text{öyt}(2-147)}= 1,245$; $F_{\text{bep}(2-147)}= 1,267$; $F_{\text{tanılama}(2-147)}= 2,106$; $F_{\text{materyal}(2-147)}= 1,828$; $F_{\text{görev}(2-147)}= 2,844$; $F_{\text{aile}(2-147)}= 3,475$; $F_{\text{yasal}(2-147)}= ,398$]; $[p_{\text{öyt}}=,291$; $p_{\text{bep}}=,285$; $p_{\text{tanılama}}=,125$; $p_{\text{materyal}}=,164$; $p_{\text{görev}}= ,061$; $p_{\text{aile}}=,034$; $p_{\text{yasal}}=,673$]). Sonuçlar incelendiğinde Aile Eğitimi ve İş Birliği boyutundaki gruplar arasındaki etki büyüklüğünün 0.045 ve düşük düzeydedir ($\eta^2=0.45$). Aile Eğitimi ve İş Birliği alt

boyutundaki yaş değişkeni yönünden oluşan bu farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi için farklılaşma yaş gruplarına göre post-hoc test istatistiği ile incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda bu incelemelere yer verilmiştir.

Tablo 12

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre alt boyut puanlarındaki farka ilişkin post-hoc istatistiği

BOYUTLAR(I)	BOYUTLAR(J)	X	Sh	P
27-35	36-45	,41077*	,15956	,030
	46+	,31226	,17540	,180
36-45	27-35	-,41077*	,15956	,030
	46+	-,09851	,16791	,827
46+	27-35	-,31226	,17540	,180
	36-45	,09851	,16791	,827

Tablo 12 incelendiğinde 27-35 yaş aralığında olan öğretmenler ile 36-45 yaş aralığında olan öğretmenlerin Aile Eğitimi ve İş Birliği alt boyutu yönünden anlamlı farklılığa sahip olduğu görülmektedir ($p=,030$). Alt boyuttan alınan grup puanlarının farklarının aritmetik ortalaması ,41077 hesaplanmıştır. Bu sonuca göre 27-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin Aile ve İş Birliği becerisi yönünden 36-45 yaş aralığında olan öğretmenlerden daha yetkin oldukları söylenebilir.

Araştırmanın on üçüncü sorusunda öğretmenlerin kaynaştırmaya yönelik mesleki yeterlikleri arasında kıdem değişkenine bağlı olarak farklılaşma olup olmadığı incelenmiş ve buna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 13

Öğretmenlerin kıdemlerine göre alt boyut puanlarındaki farka ilişkin varyans analizi

		KT	df	KO	f	p	η^2
ÖYT	Gruplar Arası	,666	2	,333	,507	,603	0,006
	Gruplar İçi	96,577	147	,657			
	Toplam	97,243	149				
BEP	Gruplar Arası	,493	2	,246	,334	,716	0,004
	Gruplar İçi	108,287	147	,737			
	Toplam	108,779	149				
Tanılama	Gruplar Arası	2,661	2	1,330	1,866	,158	0,024
	Gruplar İçi	104,836	147	,713			
	Toplam	107,497	149				
Materyal	Gruplar Arası	,168	2	,084	,119	,888	0,001
	Gruplar İçi	104,077	147	,708			
	Toplam	104,245	149				
Görev	Gruplar Arası	,631	2	,316	,403	,669	0,005
	Gruplar İçi	115,046	147	,783			
	Toplam	115,677	149				
Aile	Gruplar Arası	2,797	2	1,399	1,998	,139	0,026
	Gruplar İçi	102,925	147	,700			
	Toplam	105,722	149				
Yasal	Gruplar Arası	1,178	2	,589	,650	,524	0,008
	Gruplar İçi	133,259	147	,907			
	Toplam	134,437	149				

Tablo 13 incelendiğinde yaş yönünden dışındaki alt boyutlarda anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($[F_{\text{öyt}(2-147)} = ,507; F_{\text{bep}(2-147)} = ,334; F_{\text{tanılama}(2-147)} = 1,866; F_{\text{materyal}(2-147)} = ,119; F_{\text{görev}(2-147)} = ,403; F_{\text{aile}(2-147)} = 1,998; F_{\text{yasal}(2-147)} = ,650]; [p_{\text{öyt}} = ,603; p_{\text{bep}} = ,716; p_{\text{tanılama}} = ,158; p_{\text{materyal}} = ,888; p_{\text{görev}} = ,669; p_{\text{aile}} = ,139; p_{\text{yasal}} = ,524]$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sınıfta kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin mesleki yeterliklerinin incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmaya 150 sınıf öğretmeni katılmıştır. Katılımcıların 101'i kadın, 49'u erkektir. Katılımcıların 49'u 20-24, 60'i 25-30, 41'i 31-35 yaş

aralığındadır ve 33'ü 6-10, 40'ı 11-15, 77'si 16 ve üstü kıdem yılına sahiptirler. Katılımcıların 78'i kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim aldığını belirtirken 72'si almadıklarını belirtmişlerdir.

Toplanan puanların aritmetik ortalamalarına bakıldığında ölçekteki tüm maddelerin birbirine yakın ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Ölçekte olumsuz/ters madde bulunmamaktadır, bu sebeple bir maddenin yüksek aritmetik ortalama değerine sahip olması, öğretmenlerin o maddenin işaret ettiği beceride yüksek yetkinliğe sahip olduğunu belirttiği, düşük aritmetik ortalama değerine sahip olması ise öğretmenlerin o maddenin işaret ettiği beceride düşük yetkinliği sahip olduğunu belirttiği anlamına gelmektedir. Ölçeğe verilen yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında en yüksek aritmetik ortalamanın ölçeğin 34.maddesi olan "*Kaynaştırma eğitimi sürecinde meslektaşlarıyla iş birliği kurabilmede yeterliyim*" ifadesine; en düşük aritmetik ortalamanın ise ölçeğin 14.maddesi olan "*Kaynaştırma öğrencisine yönelik tıbbi tanılama aşamalarıyla ilgili yeterli bilgiye sahibim*" ifadesine verildiği görülmüştür ($\bar{x} = 3,76$; $\bar{x} = 2,76$). Ölçekteki diğer maddelere verilen yanıtlara ilişkin aritmetik ortalamalar incelendiğinde ise ortalamaların genel olarak 3.00-3.55 puan aralığına sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmada hizmet içi kaynaştırma eğitimi alan ve almayan öğretmenlerin ölçekten alınan toplam puan üzerinden mesleki yeterlikleri arasında fark olup olmadığı incelenmiş ve iki grup arasında hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Öğretim Teknik ve Yöntemleri becerisi yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile almamış grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analiz neticesinde ölçeğin bu boyutunda hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Planları becerisi yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile almamış grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analiz neticesinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Tanılama ve Değerlendirme becerisi yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analiz neticesinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür.

Görev ve Sorumluluk becerisi yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analiz neticesinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür.

Materyal Geliştirme becerisi yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analiz neticesinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür.

Aile ve İş Birliği becerisi yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analiz neticesinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür.

Yasal Sorumluluk alt boyutu yönünden kaynaştırma eğitime yönelik hizmet içi eğitim alan grup ile bu eğitimi almamış grup arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analiz neticesinde hizmet içi eğitim almış olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak ölçeğin alt boyutlarında aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı incelenmiş ve anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Öğretmenlerin yaşlarına bağlı olarak ölçeğin alt boyutlarından almış oldukları puanların farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve Aile ve İş Birliği boyutunda anlamlı bir farklılık

olduğu görülmüştür. Bu farklılık incelendiğinde ise 27-35 yaş aralığında olan öğretmenler ile 36-45 yaş aralığında olan öğretmenler arasında 27-35 yaş aralığında olan öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin kıdemlerine bağlı olarak ölçeğin alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiş ve herhangi bir farklılık bulunmadığı görülmüştür.

Çalışma sonucunda elde edilen bilgiler değerlendirildiğinde öğretmenlerin tüm alt boyutlarda ve toplam yeterlikte hizmet içi eğitim alma ve hizmet içi eğitim almama değişkenine bağlı olarak anlamlı farklılık olduğu, bu yeterliğin yaşa bağlı olarak değiştiği ancak kıdem ve cinsiyete göre değişmediği bulunmuştur.

Araştırmanın sonuçlarından olan hizmet içi eğitim alma durumunun hizmet içi eğitim almama durumuna göre mesleki yeterliğin değişip değişmediğine ilişkin olarak yapılan literatür taramasında bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer ve benzer olmayan sonuçlara sahip araştırmalar olduğu görülmüştür.

Araştırmanın bu sonucu Girgin (2019) tarafından ulaşılan sonuçlarla benzerdir. Girgin (2019) 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Pendik ilçesinde bulunan ilkokullarda görev yapan 280 öğretmen ile yapmış olduğu araştırmada, hizmet içi kaynaştırma eğitimi alan öğretmenlerle hizmet içi kaynaştırma eğitimi almamış olan öğretmenler arasında hizmet içi kaynaştırma eğitimi almış olan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık bulunduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın bu sonucu ayrıca Yıldırım (2019) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Yıldırım (2019) tarafından 2018-19 eğitim-öğretim yılında Samsun ilinin merkez ilçelerinden olan Atakum, Canik ve İlkadım'daki ortaokullarda görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenleri ile yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, kaynaştırma programlarında görev alan öğretmenlerden hizmet içi kaynaştırma eğitimi almış olan ve olmayanlar arasında hizmet içi eğitim almış olanların lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Literatür incelendiğinde araştırmanın bu sonucuyla benzerlik göstermeyen çalışmaların da bulunduğu görülmüştür. Eren (2021) tarafından ilişkisel tarama modeli kullanılarak Bursa ilinde görev yapan 44, Erzincan ilinde görev yapmakta olan 30 ve Van ilinde görev yapmakta olan 53 sınıf öğretmenin katılımıyla yapılan araştırmada kaynaştırmaya yönelik hizmet içi eğitim alan öğretmenler ile almayan öğretmenler arasında mesleki yeterlik yönünden anlamlı herhangi bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada hizmet içi kaynaştırma eğitimi almış ve almamış öğretmenlerin BEP hazırlama ve uygulama yeterlikleri arasında hizmet içi kaynaştırma eğitim almış öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunduğu ve öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi yeterliklerinin cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar Camadan (2012) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla kısmen benzerlik göstermektedir. Camadan (2012) tarafından Rize ili Çayeli ilçesinde görev yapmakta olan 131 sınıf öğretmeni ile yürütülen çalışmada hizmet içi kaynaştırma eğitimi almış olan öğretmenlerin BEP hazırlama konusunda kendilerini daha yeterli buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı çalışmada erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere nazaran kaynaştırma eğitimi yeterliğinde daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmüştür.

Araştırmanın ulaştığı sonuçlardan biri de hizmet içi kaynaştırma eğitimi almış olan öğretmenlerin hizmet içi kaynaştırma eğitimi almamış öğretmenlere kıyasla kaynaştırma eğitiminde öğretim yöntem ve teknik kullanımı ve ölçme ve değerlendirme becerilerinde hizmet içi eğitim almış öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmasıdır. Bu sonuç Dolabci (2013) tarafından yapılan araştırma ile benzer sonuçlar taşımaktadır.

Dolabci (2013) tarafından İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki çeşitli branşlarda eğitim almakta olan ve 3.sınıfta bulunan öğretmen adayları ile yapılan bir çalışmada, kaynaştırma eğitimi almış olan öğretmen adaylarının, kaynaştırma eğitiminde öğretim teknik ve yöntemleri kullanımında ve ölçme ve değerlendirme becerilerinde, kaynaştırma eğitimi almamış öğretmen adaylarına kıyasla kendilerini daha yeterli bulduklarını belirttikleri aktarılmıştır.

Araştırmmanın bir diğer sonucu öğretmenlerin yaş değişkenine bağlı olarak kaynaştırma eğitimindeki mesleki yeterliklerinin değişmesidir ancak kıdem değişkenine göre değişmemesidir. Bu sonuçlar Özdemir ve Ahmetoğlu (2011) tarafından yapılan bir araştırma ile kısmi olarak benzerdir. Özdemir ve Ahmetoğlu (2011) tarafından Edirne ili merkez ve ilçelerinde bulunan 31 ilköğretim okulu ve 9 bağımsız anaokulunda görev yapmak olan 68 okul öncesi öğretmenin katıldığı bir araştırmanın sonuçlarına göre araştırmaya katılan 26-33 yaş aralığındaki öğretmenler kendilerini 42 yaş ve üzerindeki öğretmenlerden kaynaştırma eğitimine yönelik mesleki olarak daha yeterli bulurken kıdem yönünden herhangi bir grup arasında farklılaşma bulunmamaktadır.

Öneriler

1- Bu araştırmanın sonuçlarına göre hizmet içi kaynaştırma eğitimi almış ve almamış öğretmenler arasında mesleki yeterlik yönünden anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Bu sebeple MEB tarafından hizmet içi kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere daha sık verilmesi gerekmektedir.

2-Kaynaştırma öğrencisinin ailesi gerekse de kaynaştırma sınıfında bulunan diğer öğrencilerin aileleri öğretmenler ve okul yönetimi tarafından düzenli olarak bilgilendirilmeli, ailelere kaynaştırma eğitimi ile ilgili olarak çeşitli seminerler düzenlenmelidir.

3-Kaynaştırma eğitimindeki yasal düzenlemeler ile ilgili olarak öğretmenler bilgilendirilmelidir.

4- Araştırmadaki bir diğer sonuç 26-35 yaş aralığına sahip olan öğretmenlerin 46 ve üstü yaşa sahip olan öğretmenlerden mesleki olarak daha yeterli olduklarına ilişkin sonuçtur. Mesleki kıdemi daha yüksek olan öğretmenlere bu farklılığı giderecek kaynaştırma eğitimleri verilmelidir.

5- Bu araştırma Mersin İli Silifke ilçesindeki ilköğretimin birinci kademesinde görev yapmakta olan 150 öğretmen ile yürütülmüştür. Aynı çalışmanın daha büyük bir örneklem ile yapılması halinde daha farklı sonuçlara ulaşılabilir.

6- Bu çalışma nicel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Bu çalışmanın niceli ve nitel olarak birlikte tekrar edilmesi halinde daha kapsamlı sonuçlara ulaşılabilmesi mümkündür.

KAYNAKÇA

- Adil., B (2019). *Batı Trakya Azınlık Öğretmenlerinin Kaynaştırmaya Yönelik Tutumları ve Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımları*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akcan., E. (2018). *Sınıfında Kaynaştırma Öğrencisi Olan ve Olmayan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarının Karşılaştırılması*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aker., G. (2014). *Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Eğitimi Hakkındaki Tutumları*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı.
- Anılan, H., Kayacan, G. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin gözüyle kaynaştırma eğitimi gerçeği*. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. ss.74-90.
- Aslan, D. (2008). *Ankara Kız Meslek Liseleri Nakış Bölümüne Devam Eden Eğitilebilir Özel Eğitim Gerektiren Öğrenciler İçin Uygulanan Kaynaştırma Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ataman, A. (2002) "Kaynaştırmada Sınıf Öğretmeninin Roller ve Yetiştirme Sorunları". XI. Uluslararası Özel Eğitim Kongresi Bildirileri. Eğitim Kitabevi Yayınları, Konya.
- Atlan, N. (2019). *Ortaokula Devam Eden Kaynaştırma Öğrencilerinin Yaşam Doyumları, Aile İşlevleri ve Kaynaştırma Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

- Avcılar.,D. (2010). *Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarındaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Babaoğlu, E., Yılmaz, Ş. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimindeki Yeterlilikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt:18. No:2.
- Balo, E. D. (2015). *İlkokullarda Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi. Elâzığ.
- Baran., E. (2021). *Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf ve Rehber Öğretmenlerin Yaşadıkları Güçlüklerle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Biruni Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Battal, İ. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin ve Branş Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar Üniversitesi.
- Battal, İ. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin ve Branş Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Camadan, F. (2012). Sınıf Öğretmenleri ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Eğitimine ve BEP Hazırlamaya İlişkin Öz Yeterliliklerinin Belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 128- 138.
- Çankaya, Ö. (2010). *İlköğretim 1. Kademedeki Kaynaştırma Uygulamalarının Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Çetin., M. (2020). *Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Görüşlerinin ve Yeterlilik Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çınar.,S. (2020). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Tutumu*. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Temel Eğitim Ana Bilim Dalı.
- Çolak.,A. Vuran., S. Uzuner.,Y. (2013). Kaynaştırma Uygulanan Bir İlköğretim Sınıfındaki Sosyal Yeterlilik Özelliklerinin Betimlenmesi ve İyileştirilmesi Çalışmaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*. 14(2) 33-49.
- Deniz, S. (2008). *Özel Eğitim Sınıfına Devam Eden Zihin Engelli Öğrencilere Okuma-Yazma Öğretiminde Kullanılan Öğretim Yöntemlerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Diken, İ. H., & Sucuoğlu, B. (1999). Sınıfta Zihinsel Engelli Çocuk Bulunan ve Bulunmayan Sınıf Öğretmenlerinin Zihinsel Engelli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. *Özel Eğitim Dergisi*, 2(3), 25-39.
- Dolapci, S. (2013). *Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlilik Alguları Ve Kaynaştırma Eğitimine Bakış Açıları*. (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Dolapci, S. (2013). *Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilik Alguları ve Kaynaştırma Eğitimine Bakış Açıları*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni. (2022). Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. *Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme*, 14/07/2009/ Resmî Gazete: 27288.

- Eren., E. (2021). *Kaynaştırma Eğitimi Verilen Sınıflarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Öz-Yeterlilik İnançları ve Kaynaştırma Eğitimi Yeterliliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Özel Eğitim Anabilim Dalı.
- Ergin,N., (2022). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Mesleki Yeterlilikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Ertunç., Ebru, N. (2008). *Kaynaştırma Eğitimi Uygulanan İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Alan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin ve Sınıflarındaki Engelli Öğrencilere Bakış Açılarının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Evyapan, G. (2020). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algı Düzeyleri ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hakkındaki Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi. Balıkesir.
- Filiz.,İ. (2021). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarına Yönelik Yeterlilikleri ile Kaynaştırma Eğitimi ile İlgili Duygu Tutum ve Kayguları Arasındaki İlişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Biruni Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Özel Eğitim Anabilim Dalı.
- Genç, Y., Çat, G. (2014). Engellilerin İstihdamı ve Sosyal İçerme İlişkisi. *Akademik İncelemeler Dergisi*. 8(1), 363-394.
- Gezer., Mehmet,S. (2017). *Sınıfında Kaynaştırma Öğrencisi Bulunan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Rol Algılarının Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Girgin.,İsmail.U. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırma Eğitimi Yeterliliklerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Anabilim Dalı.
- Gök, R. 2013. *Kaynaştırma Eğitimi Öğrencisi Bulunan İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Zorluklar ve Bu Zorluklarla Başa Çıkma Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi. Antalya.
- Görgün, B. (2013). *Sınıfında Özel Gereksinimli Öğrenci Olan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretmen Yardımcısının Rol ve Sorumlulukları Hakkındaki Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Güleryüz, O.Ş. (2009). *Kaynaştırma Eğitimine Devam Eden Engelli Öğrencilerin Akranları ile İlişkilerinde Karşılaştıkları Sorunların Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Gün. Ş., Gürbüz. Z., R. (2016). Kaynaştırma Öğrencilerini Eğiten Ortaokul Öğretmenlerinin Yeterlilikleri Üzerine. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*.
- Güner, N. (2010). *Kaynaştırma Uygulamaları Yapılan Sınıflarda Çalışan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Bilgi Düzeyleri ile Önleyici Sınıf Yönetimi Eğitim Programının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimlerine Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Gürkan, M. (2010). *Okullarımızda Neden Nasıl Niçin Kaynaştırma Yönetici, Öğretmen ve Aile Kılavuzu*. Ankara: İ. Aygül Matbaası.
- Gürgün, H. (2005). *Kaynaştırma Uygulamasının Yapıldığı İlköğretim Sınıfında İş Birliği ile Öğretim Yaklaşımının İncelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.
- Güven, D. ve Gürsel, O. (2014). İlköğretimde Kaynaştırılan Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrencilerin Başarılarının Değerlendirilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Elementary Education Online*, 13(1), 109-129.
- Işıkgöz, M., Yiğitsoy H., Çiçekçe K. (2018). Kaynaştırma Yoluyla Eğitimine Devam Eden Öğrencisi Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Bilgi Düzeylerinin

- İncelenmesi: Kayseri İli Örneği. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*. c.8.s.1, 44-51.
- Kalkan, S. ve Özmen, E. R. (2013). Özel Eğitim Sınıfları ile Birlikte Eğitim Ortamlarına Devam Eden, Zihinsel Yetersizlikten Etkilenmiş Öğrencilerin Okuduğunu Anlama, Okuma Hızları ve Okuma Hata Performanslarının Karşılaştırılması (Çorum İli Örneği). *International Online Journal of Educational Sciences*, 5 (1), S.: 174-187.
- Kara.,Z. (2016). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Öğrencilerine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaer, N. T. (2010). *İlköğretim Okullarındaki, Yönetici, Sınıf ve Psikolojik Danışma ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma Adayı, Özel Gereksinimli Öğrencileri Tanıma ve Yönlendirme Yeterliliklerinin İncelenmesi (Gaziantep İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.
- Karaca, M., A. (2018) *Kaynaştırma Eğitimi Programının Öğretmenlerin Kaynaştırma Uygulamalarındaki Mesleki Yeterliliklerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi. Konya.
- Karasar, N. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (34. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kargın,T. (2003). *Cumhuriyetin 80. Yılında Özel Eğitim*. *Milli Eğitim Dergisi*, www.meb.gov.tr adresinden 17.03.2022 tarihinde alınmıştır.
- Kargın T. (2004). Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*. 5 (2):1-13.
- Kargın, T., Acarlar, F. & Sucuoğlu, B. (2003). Öğretmen, Yönetici Ve Anne-Babaların Kaynaştırma Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 4 (02), 55-76.
- Kargın, T., Acarlar, F., Sucuoğlu, B. (2005). Öğretmen, Yönetici ve Anne Babaların Kaynaştırma Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *Özel Eğitim Dergisi*, 4(2), 55-76.
- Kaya, U. (2003). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin, Sınıf Öğretmenlerinin ve Rehber Öğretmenlerinin Kaynaştırma ile İlgili Bilgi, Tutum ve Uygulamalarının İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Kocatürk, F. (2018), *Kaynaştırma Eğitimi Programının Öğretmen Yeterlikleri, Zihinsel Engelli Öğrencilerin Erişileri ve Sosyal Uyumlarına Etkisi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Kola, E. (2012). *Rehber Öğretmenlerin Özel Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberliğe İlişkin Öz Yeterlik Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Köse.,K. (2017). *Fen Bilimleri Dersinde Uygulanan Kaynaştırma Eğitiminin Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kurtuluş., Y. (2020). *Öğretmen Adaylarının Özel Eğitim ve Kaynaştırmaya Yönelik Bilgi ve Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MEB, (2000). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (2000). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/66.html> adresinden 17/03/2022 tarihinde alınmıştır.
- MEB, (2006). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. Resmi Gazete. 26184: 31 Mayıs 2006.
- MEB, (2006). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

- MEB, (2008). *Genel Öğretmen Yeterlikleri Kitabı*. Ankara
- MEB, (2010). *İlköğretim Okullarındaki Kaynaştırma Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (2013). *Bütünleştirme Kapsamında Eğitim Uygulamaları Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara.
- Melekoğlu, M. H. (2013) *Özel Gereksinimli Öğrencilerle Yürütülen Etkileşim Projesinin Genel Eğitim Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarına Yönelik Olumlu Tutum ve Farkındalık Geliştirmeleri Üzerindeki Etkilerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi Eskişehir.
- Nacaroğlu, G. (2014). *Okul Öncesi Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarının Öğretmen Tutumlarına Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Gaziantep.
- Nizamoğlu.,N. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarındaki Yeterlikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Orel, A., Töret, G. & Zerey Z. (2004). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5 (1), 23-33.
- Öncül, N. (2003). *Kaynaştırma Uygulaması Yapılan İlköğretim Okuluna Devam Eden Zihin Özürlü Öğrencinin Bulunduğu Sınıfta Normal Çocuk Annelerinin Kaynaştırma Uygulamasına İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Özbaba, N. (2000). *Normal Çocuk Annelerinin Kaynaştırma Uygulamasına İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Özcan, İ. (2020). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Duyguları Tutumları ve Kaygıları ile Kaynaştırma Uygulamalarındaki Öğretmen Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Özdemir, H. (2010). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Edirne.
- Özdemir, H. ve Ahmetoğlu, E. (2011). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşları ve Mesleki Deneyimleri Açısından Kaynaştırma Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 2(1); 68-74.
- Pamuk.,Y. (2016). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İlköğretim Anabilim Dalı.
- Salah., Ü. (2021). *Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimindeki Yeterlikleri ile Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Duygu, Tutum ve Kaygılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat Bozok Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Sayan, A. (2019). *Destek Eğitim Odalarında Eğitim Alan Okul Öncesi Kaynaştırma Öğrencilerinin Gelişimlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Seçer, Z., Çeliköz, N., Sarı, H., Çetin, Ş., Büyüктаşkapu, S. (2010). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Tutumları (Konya İli Örneği). *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*. 29, 393-406.

- Sever, F. (2007). *Kaynaştırmaya Yönelik Öğretmen Destek Programının Okulöncesi Dönemdeki Çocukların Gelişim Düzeylerine Etkilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şenol, F. B. & Ergün M. (2015). Okul Öncesi Öğretmen Adayları ile Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz-yeterlik İnançlarının Karşılaştırılması. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 8(3), 297-315.
- Sucuoğlu, B., Ünsal, P. ve Özokçu, O., (2004). Kaynaştırma Sınıfı Öğretmenlerinin Önleyici Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*.
- Sucuoğlu.,B. (2004). Türkiye’de Kaynaştırma Uygulamaları: Yayınlar/Araştırmalar (1980-2005). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*. 5 (2) 15-23.
- Ural, A. & Kılıç, İ. (2021). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uysal, A. (2003). *Kaynaştırma Uygulaması Yapan Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüşleri*. 13. Ulusal Özel Eğitim Kongresi. Ankara: Kök Yayınevi.
- Temir, D. (2002). *Çocuğu Kaynaştırma Eğitimine Devam Eden Ailelerin Sorunları ve Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Türkoğlu, Y. K. (2007). *İlköğretim Okulu Öğretmenleriyle Gerçekleştirilen Bilgilendirme Çalışmalarının Öncesi ve Sonrasında Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Tike, L. (2007). *Sınıf Öğretmenleri, Rehber Öğretmenler ve Rehberlik Araştırma Merkezi Çalışanlarının Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlama Sürecine İlişkin Tutumları ve Bu Süreçte Karşılaştıkları Güçlüklerin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Topçu, E. & Katılmış, A. (2013). Yarı Zamanlı Kaynaştırma Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Düşünceleri. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 48-81.
- Turhan, C. (2007). *Kaynaştırma Uygulaması Yapılan İlköğretim Okuluna Devam Eden Normal Gelişim Gösteren Öğrencilerin Kaynaştırma Uygulamasına İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Özel Eğitim Anabilim Dalı.
- UNESCO, (2013). 12.03.2022 tarihinde url: [http://www.unesco.org/new/en/education/themes/strengtheningeducationssystem/s/inclusive-education/people-with-disabilities/..](http://www.unesco.org/new/en/education/themes/strengtheningeducationssystem/s/inclusive-education/people-with-disabilities/) Adresinden alındı.
- Ülger, Y. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Yeterlilikleri ile Yaşadıkları Sorunlar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar Örnekleme)*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Ünal, F. (2010). *Kaynaştırma Uygulamasının Yapıldığı Sınıflardaki, Öğretmen, Normal Gelişim Gösteren Öğrenci Velilerinin Kaynaştırmaya Yönelik Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Ünsal.,K. (2019). *Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamalarında Rol Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Durumları ile Kaynaştırmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yavuz, C. (2005). *Ankara İlindeki Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Sürdürülen Kaynaştırma Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Yazıcıoğlu, T. (2018). Kaynaştırma Uygulamalarının Tarihsel Süreci ve Türkiye’de Uygulanan Kaynaştırma Modelleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*. 92-110

YıkmıŖ A., Gözün., Ö. (2004). Öğretmen Adaylarının KaynaŖtırma Konusunda Bilgilendirilmelerinin KaynaŖtırmaya Yönelik Tutumlarının DeđiŖimindeki Etkililiđi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*. 5 (2) 65-77.